

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/46
Toplantı Tarihi/Sayısı : 6.12.2023/39
Karar Numarası : 2023/973
Başvuran : R. D.
Başvuran Vekili : -
Adres : Espiye L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Kurum/Kişi : Espiye L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURU KONUSU

1. Başvuranın bulunduğu Espiye L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;
- Bulunduğu Espiye L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda birtakım hak ihlallerine maruz kaldığını;
 - 22/11/2022 tarihinde çok sayıda infaz ve koruma memuru tarafından arama yapıldığını, iki buçuk saati aşan arama esnasında tüm eşyalarının yerlere atıldığını,
 - Ağır sağlık sorunu yaşayan birçok mahpusun hastaneye götürülmediğini,
 - Kurumda bulunan M. C. isimli bir mahpusun hasta olmasına rağmen doktora götürülmemesi ve önlem alınmaması sebebiyle kalp krizi geçirerek hayatını kaybettiğini,
 - Kurumda haftada bir 45 dakika olarak uygulanan spor etkinliği dışında başka bir etkinlikten yararlanamadıklarını,
 - Yaşanılan hak ihlallerinin sona erdirilmesi amacıyla 5/1/2023 tarihinden itibaren açlık grevine girdiğini iddia etmekte; ağız içi arama ve kelepçeli tedavi uygulamasına son verilmesini, tahliyeleri engellenen mahpusların tahliye edilmelerini, detaylı arama ve tek tip elbise anlamına gelen tulum giyme uygulamasının sonlandırılmasını, kütüphanede şahsi kitaplara getirilen üç kitap sınırı uygulamasına son verilmesini, tercüme şartı getirilen Kürtçe kitapların kendilerine verilmesini, Kuruma girişte kontrol adı altında kendilerinden alınan ve kendilerine verilmeyen bireysel araştırma inceleme vb. el yazması çalışmaların kendilerine verilmesini, haftada 10 saat olacak şekilde sohbet, sosyal, kültürel, eğitsel ve sportif aktivitelerin uygulanmasını, koşullara top verilmesini ve spor saatinin artırılmasını, daha önce buldukları ceza infaz kurumlarında satın almış oldukları radyo, semaver ve komodin gibi eşyaların kendilerine teslim edilmesini, koli ile kendilerine gelen battaniye, nevresim ve kol saati gibi eşyaların kendilerine verilmesini engelleyen kısıtlamaların kaldırılmasını, kargo ile gelen kolilerin engellenmesi anlamına gelen yalnızca belirli aylarda koli kabul edilmesi uygulamasının sona erdirilmesini, televizyon kanal listesine Tele1, Halk Tv gibi haber içerikli kanalların eklenmesini, kurum içi ücretli mektup uygulamasına son verilmesini, emanet

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

para hesaplarında biriken faiz gelirleri ile temizlik malzemesi temin edilmesini, dilekçelerine zamanında cevap verilmesini, Kurum idaresi tarafından düzenlenen resmi evraklarda kendileri için kullanılan terör örgütü üyesi ibaresinin kaldırılmasını ve Yeni Yaşam, Birgün, Evrensel, Karar gazetelerinin temin edilmesini talep etmektedir.

3. Muhatap Espiye L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

a. 22/11/2022 tarihinde arama yapıldığı, tüm eşyaların bilinçli bir şekilde dağıtıldığı ve yerlere atıldığı iddiası ve ceza infaz kurumuna girişte uygulanan ve insan onuruyla bağdaşmayan çıplak arama ve tek tip elbise anlamına gelen tulum giyme uygulamasının sonlandırılması talebi ile ilgili olarak; 22/11/2022 tarihinde kısmi aramanın yapıldığı ancak başvuranın *tüm eşyalarının bilinçli bir şekilde dağıtıldığına ve yerlere atıldığına* ilişkin iddiasının asılsız olduğu, gerek koşullarda gerekse Kuruma girişte yapılan aramaların mevzuat hükümleri doğrultusunda yapıldığı, detaylı arama sırasında mahpusun utanma duygusunu ihlal etmeyecek şekilde ve görevli dışında kimsenin görmemesini sağlayacak tedbirler alınarak gerçekleştirildiği, mahpuslara tek kullanımlık giyim önlüğü verildiği,

b. Ağır sağlık sorunu yaşayan birçok mahpusun hastaneye götürülmediği hususu ile ilgili olarak; mahpuslara haftanın beş tam günü aile ve dış hekimi ile sağlık memurları tarafından sağlık hizmetlerinin verildiği, mesai saatleri dışında 112 Acil Sağlık Hizmetlerinin Kuruma gelerek hasta mahpusların tedavi edildiği, aile ve dış hekimi tarafından tedavinin mümkün olmaması halinde hastaneye sevk edildikleri, Kurum tarafından mahpusların tedavi, muayene, kontrol işlemlerinin eksiksiz olarak gerçekleştirildiği ve sağlık sorunlarının yakinen takip edildiği, zaman zaman aile hekimi tarafından mahpusların talebi olmaksızın sağlık taramalarının yapıldığı, başvuranın 18/2/2020 tarihinde Kuruma nakil geldiği ve 20/2/2020 tarihinde ilk muayenesinin yapılarak kronik bir hastalığının bulunmadığının tespit edildiği, başvuranın Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) kayıtları incelendiğinde üç kere aile hekimi tarafından, bir kere dış hekimi tarafından muayene edildiği, 27/7/2022 tarihinde aile hekimi tarafından düzenlenen raporda bir rahatsızlığının bulunmadığının tespit edildiği,

c. M. C.'nin kalp krizi sonucunda hayatını kaybettiği hususu ile ilgili olarak; M. C.'nin 4/4/2022 tarihinde Gümüşhane E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan kapasite aşımı nedeniyle nakil geldiği, 4/4/2022 tarihinde yapılan ilk muayenesinde; herhangi bir kronik ve bulaşıcı hastalığının tespit edilmediği, 8/8/2022 tarihinde göğüs ağrısı şikayeti üzerine revire getirildiği ve Elektrokardiyografi (EKG) çekildiği, kalp krizi şüphesiyle 112 Acil Servisin çağrılarak saat 10.39'da Espiye Devlet Hastanesi Acil Polikliniğine sevk işlemlerinin sağlandığı ve aynı gün ileri tetkik ve tedavi amacıyla Giresun Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk edildiği, kardiyoloji uzmanı tarafından yatış ve anjiyo işlemlerinin gerçekleştirildiği, yoğun bakımda bir gün takip işlemlerinin yapıldığı, 9/8/2022 tarihinde servise alındığı, 12/8/2022 tarihinde doktor notuyla taburcu edildiği, 12/8/2022 tarihinde Koroner Arter Hastalığı (KAH), Hiperlipidemi, Anjio, Hipertansiyon, Gastro Özofajial Reflü Hastalığı (GÖRH) rahatsızlıklarına istinaden Giresun Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından reçete edilen ilacın kendisine teslim edildiği, 14/8/2022 tarihinde rahatsızlanmasına istinaden saat 10.30'da 112 Acil Servisin çağrılarak Espiye Devlet Hastanesi Acil Polikliniğine sevk edildiği, stant içi tromboz şüphesiyle aynı gün Giresun Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk edilerek yatış işlemlerinin gerçekleştirildiği, 15/8/2022 tarihinde hastanede vefat ettiği bilgisine ulaşıldığı, M. C.'nin tedavisine yönelik işlemlerin Kurum tarafından titizlikle takip edildiği,

ç. Kurumda haftada bir 45 dakika olarak uygulanan spor etkinliği dışında etkinlikten yararlanamadıkları iddiası ve haftada 10 saat olacak şekilde sohbet, sosyal, kültürel, eğitsel ve sportif aktivitelerin uygulanması ve koşullara top verilmesi talebi ile ilgili olarak; Kurumda bir adet çok amaçlı kapalı ve iki adet açık spor alanı bulunduğu, Kurum İç Yönetmelik'i doğrultusunda mahpusların kapalı ve açık spor alanından açık görüş haftası hariç haftada bir saat düzenli olarak faydalandığı ve koşullarında gündüz saatleri boyunca açık havadan

yararlanarak bu süre içerisinde bireysel spor faaliyetlerinde de bulunabildiği, mahpusların koğuşlara top verilmesine ilişkin taleplerinin Kurum güvenliği ve disiplini yönünden risk oluşturduğu ve kamu zararına sebebiyet verdiği,

d. Açlık grevi hususu ile ilgili olarak başvuranın 5/1/2023 tarihinde 10 günlük açlık grevine başlaması nedeniyle tekli odalara yerleştirildiği ancak hazırlanan Vukuat Raporuna göre sağlık durumunun iyi olduğu,

e. Televizyon kanal listesine haber içerikli kanalların eklenmesi ile ilgili olarak; Televizyon kanal listesine Tele1, Halk Tv kanallarının eklenmesi ile ilgili olarak; muhatap Kurum tarafından Kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyen, mahpusların zihinsel ve ruhsal gelişmelerine katkı sağlayan televizyon kanallarının İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile belirlendiği, mahpusların İdare ve Gözlem Kurulunca uygun görülen televizyon ve radyo kanallarını koğuşlarından izleyebildiği, Kurumda merkezi yayın sisteminde 23 kanalın mevcut olduğu ifade edilmiştir.

f. Kitaplara erişimin üç ile sınırlandırılması, Kürtçe kitaplar ile el yazmalı eserlerinin verilmemesi, Yeni Yaşam, Birgün, Evrensel, Karar gazetelerinin temin edilmesi ile ilgili olarak; muhatap Kurum tarafından Eğitim Kurulunca ilgili mevzuat hükümleri değerlendirilerek verilen karar doğrultusunda kütüphane kitaplık hizmetlerini aksatmayacak ve koğuş düzenini bozmayacak şekilde, koğuştaki mahpus mevcudu ile kütüphane veya kitaplıkta bulunan yayın sayısı dikkate alındığında, her bir mahpus için ayrı ayrı; Kurum Kütüphanesinden üç, Adalet Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında yapılan protokol kapsamında İlçe Halk Kütüphanesinden üç, kargo/posta yoluyla gelen ve ziyaretçileri tarafından hediye kapsamında getirilen kitaplar ile ücretlerini kendileri karşılayarak aldığı kitaplardan iki adet verilmek üzere mahpuslara toplamda sekiz adet kitap verilebileceği,

g. Daha önce buldukları ceza infaz kurumlarında kendi paralarıyla kantinden satın aldıkları ve Kuruma girişte alınarak verilmeyen eşyalar ile ilgili olarak; Kurumda terör veya çıkar amaçlı suç örgütü mensubu ile diğer bazı mahpuslara şifreli haberleşme yöntemi kullanılarak örgütsel talimat verme veya haberleşme sağlama, örgütsel moral/motivasyon oluşturma, hasımlarına yönelik tehdit içerikli mesaj iletme ve Kurum dışında örgütsel nitelikli ticari ilişkileri hakkında bilgi alma amacıyla yasa dışı ve izinsiz radyo yayınlarını engellemek üzere FM bandı radyolar dışındaki radyolara izin verilmediği, başvuranın AM bandı radyoları talep ettiği, semaver hususu ile ilgili olarak Kurumda tüm koğuşlara bir adet su ısıtıcısı verildiği, komindin verilip verilmesi hususunda mevzuat hükmü bulunmadığı, İşyurdu Yönetim Kurulunca kantinde satışına karar verilen, Yönetmelik'te sayılmayan ve Kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyen eşyaların stok oluşturmayacak şekilde koğuşlarda bulundurulmasına izin verilebildiği, bu sebeple Kurumda bulunan mahpuslara komodin gözü büyüklüğünde plastik saklama kaplarının verildiği, mahpusların emanet eşya deposunda bulunan eşyalarının mevsimlere uygun olarak mahpuslara verildiği, ayrıca kargo ve posta yoluyla gelen kolilerin mevzuat hükümleri doğrultusunda kabul edildiği,

ğ. Koli ile kendilerine gelen eşyalar ve belirli aylarda koli kabulü ile ilgili olarak; muhatap Kurum tarafından mahpuslara kargo ve posta yoluyla gelen kolilerin mevzuat hükümleri doğrultusunda kabul edildiği, Kurumda bulunan mahpusların mevsim dönemlerinde emanet eşya deposunda bulunan eşyalarının değiştirilerek mevsimine uygun eşyalarını almalarının Kurum tarafından sağlandığı,

h. Koli ile kendilerine gelen eşyalar ve belirli aylarda koli kabulü ile ilgili olarak; muhatap Kurum tarafından mahpuslara kargo ve posta yoluyla gelen kolilerin mevzuat hükümleri doğrultusunda kabul edildiği, Kurumda bulunan mahpusların mevsim dönemlerinde emanet eşya deposunda bulunan eşyalarının değiştirilerek mevsimine uygun eşyalarını almalarının Kurum tarafından sağlandığı,

ı. Kurum tarafından düzenlenen evraklara eklenen *terör* ibaresinin kaldırılması ile ilgili olarak; muhatap Kurum tarafından başvuranın Kurumda terör örgütü üyeliği suçundan bulunduğu, söz konusu ibareye ilişkin UYAP veri girişleri ile mahkeme kararlarına müdahale edilemediği ancak Kurum tarafından düzenlenen evraklarda mahpusların suçlarının belirtilmediği,

i. Emanet para hesapların faizinin temizlik malzemesi olarak ayda bir verilmesi ile ilgili olarak; muhatap Kurum tarafından emanet para faizin kullanılması hususu ile ilgili olarak; söz konusu faizin Hükümlü ve Tutukluların Emanete Alınan Kişisel Paralarının Kullanımına Dair Yönetmelik'in 12'inci maddesi kapsamında kullanıldığı,

j. Kurum içi ücretli mektup uygulamasına son verilmesi ile ilgili olarak; muhatap Kurum tarafından Kurum içi ücretli mektup uygulaması hususunda Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 45/1 No.lu Genelgesi kapsamında işlem yapıldığı, bu kapsamda mahpusların ücretsiz olarak Kurum içi mektup gönderebildiği,

k. Dilekçelere zamanında cevap verilmemesi ile ilgili olarak; muhatap Kurum tarafından Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 74'üncü maddesinde düzenlenen dilekçe hakkının Anayasa ile teminat altına alınan haklardan olduğu, mahpuslar tarafından verilen dilekçelerin işleme alınarak en kısa zamanda cevap verildiği ifade edilmiştir.

4. Başvuran Kurumumuza yasal süresi içerisinde yazılı görüşünü sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi şöyledir:

"Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"

6. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. (...) (8) 9'uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır. (...)"

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... yönlerinden incelenir. "

8. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir. "

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularla ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. "

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. *“Mahpuslara sağlık hizmeti sağlanması, devletin sorumluluğudur. Mahpuslar, topluma sağlanan mevcut sağlık standartlarından aynı şekilde yararlanır ve hukuki statülerine dayalı ayrımcılık olmaksızın, gerekli sağlık hizmetlerine ücretsiz erişime sahip olurlar.”* (Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, Mahpuslara Muameleyle Dair Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları, 70/175, 17/12/2015, Kural 24.1.)

13. *“Spor, oyunlar, kültürel faaliyetler, özel hobiler ve diğer boş zaman uğraşlarını kapsayan eğlendirici fırsatlar yaratılmalıdır ve mümkün olabildiğince mahpusların bu etkinlikleri organize etmelerine izin verilmelidir.”* (Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Bakanlar Komitesinin Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye Devletlere Tavsiye Kararı, Rec(2006)2-rev, 1/7/2020, Karar 27.6.)

14. *“Tutulan veya hapsedilen bir kimsenin tutma yerine veya hapisaneye girişi yapıldıktan sonra mümkün olan en kısa sürede, tam ve doğru şekilde tıbbi muayenesi yapılır; bundan sonra da gerekli olduğu zaman tıbbi bakım ve tedavisi yapılır. Bu bakım ve tedavi ücretsiz verilir.”* (Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, Herhangi Bir Biçimde Tutulan veya Hapsedilen Kişilerin Korunması İçin Prensipler Bütünü, 43/173, 9/12/1988, madde 24.)

15. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *“İnfazda temel amaç”* başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

“(1) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı ile ulaşılmak istenilen temel amaç, öncelikle genel ve özel önlemeyi sağlamak, bu maksatla hükümlünün yeniden suç işlemesini engelleyici etkenleri güçlendirmek, toplumu suça karşı korumak, hükümlünün; yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek, üretken ve kanunlara, nizamla ve toplumsal kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırmaktır.”

16. 22/11/2022 tarihinde arama yapıldığı, tüm eşyaların bilinçli bir şekilde dağıtıldığı ve yerlere atıldığı ile ilgili olarak; 5275 sayılı Kanun'un 36'ncı maddesi ile 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 34'üncü maddesinde; Kurumlarda, mahpusların üst ve eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabileceği hükme bağlanmıştır. Bu doğrultuda, her ne kadar başvuran tarafından arama sırasında tüm eşyalarının bilinçli bir şekilde dağıtıldığı ve yerlere atıldığı iddia edilmiş olsa da muhatap Kurum tarafından başvuranın söz konusu iddiasının gerçeği yansıtmadığı açıklanmış olup başvuranın ispat etmeye elverişli olmayan, soyut ve dayanaktan yoksun iddiasının kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

17. Ağır sağlık sorunu yaşayan birçok mahpusun hastaneye götürülmediği ile ilgili olarak; muhatap Kurum tarafından iletilen yazı ve ekleri incelendiğinde, başvurana Giresun Espiye Aile Sağlığı Merkezi tarafından 13/8/2020 tarihinde iki ilacın; 17/11/2021 tarihinde üç ilacın; 4/10/2022 tarihinde bir ilacın reçete edildiği ve

başvuranın 22/7/2022 tarihinde Giresun ili Toplum Ruh Sağlığı Merkezi Aile Hekimliği Birimince genel tıbbi muayenesinin gerçekleştirildiği, bu kapsamda başvuranın tetkik ve tedavisinin muhatap Kurum tarafından sağlandığı, başvuranın soyut ve dayanaktan yoksun iddiasının kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

18. Kurumda haftada bir 45 dakika olarak uygulanan spor etkinliği dışında etkinlikten yararlanamadıkları ile ilgili olarak; muhatap Kurumun İç Yönetmelik'inin 20'nci maddesine göre, *“Her ayın son tam (açık görüş) haftası hariç olmak üzere Hükümlü ve tutuklular mesai günlerinde, 09:00/17:00 saatleri arasında spor faaliyetlerine katılır. Açık sahada futbol, kapalı spor salonunda; voleybol, basketbol, masa tenisi, banminton gibi spor faaliyetleri yapılmaktadır. Tehlikeli hükümlü ve tutuklular ile terör suçlarından hükümlü ve tutukluların sportif faaliyetlere çıkarılması, olağanüstü durumlarda İdare ve Gözlem Kurulu Kararı ile olağanüstü halin ortadan kalkmasına kadar aralıklarla değerlendirme yapmak koşuluyla kısıtlanabilir. Hangi gün ve hangi saatlerde bu sportif faaliyetlere katılabilecekleri aşağıda gösterilmiştir.”*; 21'inci maddesine göre, *“Kurum içinde ortak etkinlikler yönetimin belirleyeceği alanlarda belirli gün ve saatlerde idare ve gözlem kurulu tarafından alınan kararlar; suç grubu, hasımlılık, yaş grupları, cinsiyet gibi kıstaslar dikkate alınarak gruplar oluşturulan ve periyodik aralıklarla tüm hükümlü ve tutukluları kapsayacak şekilde konser, seminer, bilgi yarışması, münazara, turnuvalar gibi sosyal kültürel faaliyetlere aynı anda en fazla 200 hükümlü tutuklu çıkarılacak şekilde düzenlenir”* ve 25'inci maddesine göre; *“Havalandırma bahçesinin kapıları, sabah sayımından yarım saat önce açılır, akşam gün batımından bir saat önce, en geç akşam sayımı ile birlikte kapatılır. Bu kapıların açılıp kapatılmaları, sayım saatlerine ve mevsim şartlarına göre yeniden düzenlenebilir.”*

19. Ayrıca, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 45/1 No.lu Genelgesi'nin *“Ortak Etkinlikler”* başlıklı Üçüncü Bölümünde; mahpusların işledikleri suçlara, Kurumdaki davranışlarına, ilgi ve yeteneklerine göre gruplandırılarak, güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, kendileri için hazırlanmış iyileştirme programları çerçevesinde eğitim, spor, meslek kazandırma ve çalışma ile diğer sosyal ve kültürel faaliyetlere katılabildiği, programların süresi ve katılacak mahpus sayısının her programın özelliği, güvenlik koşulları ve Kurumun olanakları dikkate alınarak İdare ve Gözlem Kurulunca belirlendiği, güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, İdare ve Gözlem Kurulu tarafından belirlenen istekli mahpusların, on kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde ve İdarenin gözetiminde, açık görüş alanlarında veya diğer ortak yerlerdeki sosyal faaliyetler çerçevesinde haftada toplam on saati aşmamak üzere sohbet amacıyla bir araya getirilebileceği belirtilmiştir.

20. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, Kurumda gerçekleştirilecek iyileştirme programlarına ilişkin usul ve esasların belirlenmesinde muhatap Kurumun görevli ve yetkili olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca; 17/8/2022 tarihli İdare ve Gözlem Kurulu kararı incelendiğinde; Kurumda koğuş havalandırmalarının dört bir çevresinde altı sıra avlu güvenlik gergi telleri mevcut olduğu, gergi tellerinin mahpusların firarını önlemek için alınmış olan elektronik güvenlik sistemi olduğu, mahpusların koğuş havalandırmalarında top oynarken bilinçli veya bilinçsiz olarak gergi tellerine top vurarak tellerin zarar görmesine ve arızalanmasına neden oldukları, gergi tellerinin arızalanması ve zarar görmesinin mahpusların koğuşlar arası özellikle örgütsel bildirim notu, örgütsel irtibat ve iletişim sağladıklarından dolayı firarı kolaylaştırarak Kurum güvenliği ve disiplini ile asayışı yönünden risk oluşturduğu, ayrıca mahpusların koğuş havalandırmalarında top oynarken topun duvarlara vurması sonucu duvarların sıvalarının dökülerek zarar gördüğü, bu sebeplerle mahpusların koğuşlara top verilmesine ilişkin taleplerinin Kurum güvenliği açısından risk oluşturması ve zaruret arz etmemesi sebebiyle uygun olmadığına dair karar verildiği tespit edilmiştir. Bu kapsamda, kamu zararı ve güvenlik zafiyeti hususları dikkate alındığında, mezkûr iddia kapsamında hak ihlaline varan bir uygulamanın bulunmadığı değerlendirilmiştir.

21. Vefat eden mahpus M. C. ile ilgili olarak; muhatap Kurum tarafından gönderilen yazı

ve ekler incelendiğinde; M. C.'nin 8/8/2022 tarihinde önce Espiye Devlet Hastanesi Acil Polikliniğine, ardından yine aynı tarihte Giresun Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk edilerek Koroner Yoğun Bakım Ünitesinde yatışının yapıldığı ve Koroner Anjiyografi Raporunun düzenlendiği, 12/8/2022 tarihinde kardiyoji servisi biriminden taburcu olduğu, 14/8/2022 tarihinde önce Espiye Devlet Hastanesi Acil Polikliniğine, ardından yine aynı tarihte Giresun Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk edilerek yatışının yapıldığı, bu kapsamda M. C. 'in muayene ve tedavisinin muhatap Kurum tarafından sağlandığı, sağlık durumunun takip edildiği ve ilaçlarının reçete edildiği tespit edilmiş olup mezkûr iddia kapsamında hak ihlaline varan bir uygulamanın bulunmadığı değerlendirilmiştir.

22. Açlık grevi ile ilgili olarak; başvuranın 5/1/2023 tarihinde 10 günlük açlık grevine başlaması nedeniyle tekli odalara yerleştirildiği ancak hazırlanan Vukuat Raporuna göre sağlık durumunun iyi olduğu ifade edilmiş olup muhatap Kurum tarafından hazırlanan Vukuat Raporu incelendiğinde, başvuranın 5/1/2023 tarihinden itibaren başladığı 10 günlük açlık grevini 14/1/2023 tarihi itibarıyla bitirdiğine dair dilekçesine istinaden gerekli sağlık kontrollerinin yapılarak kalmış olduğu koğuşa alındığı ve sağlık durumunun iyi olduğu tespit edilmiş olup mezkûr iddia kapsamında hak ihlaline varan bir uygulamanın bulunmadığı değerlendirilmiştir.

23. Televizyon kanal listesine Tele1, Halk Tv kanalların eklenmesi ile ilgili olarak; muhatap Kurum tarafından televizyon kanallarının İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile belirlendiği ifade edilmiştir. 9/1/2023 tarihli İdare ve Gözlem Kurulu kararı incelendiğinde, yayınlanmasına karar verilen; TRT 1, TRT Haber, TBMM Tv, Power Tv, NTV, Tv 100, A Spor, ATV, TRT World, Show Türk, Star Tv, Fox, TV 8, Diyanet Tv, DMAX, TRT Belgesel, TLC, TRT Arabi, TRT Müzik, CNN Türk, TRT Kurdi, TRT Spor, Kanal D olmak üzere toplam 23 televizyon kanalının yeterli sayıda ve çeşitli nitelikte olduğu, bu sebeple mezkûr iddia kapsamında hak ihlaline varan bir uygulamanın bulunmadığı değerlendirilmiştir.

24. Kitap iddialarıyla ilgili olarak; Ceza ve İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesi'nin 30'uncu maddesinde de mahpuslara verilecek yayın sayısının koğuş düzenini bozmayacak şekilde koğuştaki mahpus sayısı ile kütüphane ve kitaplıklarda bulunan yayın adedi dikkate alınarak Eğitim Kurulu kararı ile belirlendiği hükmü yer almaktadır. 5275 sayılı Kanun'un "*Sürelili veya süresiz yayınlardan yararlanma hakkı*" başlıklı 62'nci maddesine göre; "*Hükümlü, mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla sürelili ve süresiz yayınlardan bedelini ödeyerek yararlanma hakkına sahiptir. Resmî kurumlar, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler tarafından çıkartılan gazete, kitap ve basılı yayınlar, hükümlülere ücretsiz olarak ve serbestçe verilir. Eğitim ve öğretimine devam eden hükümlülerin ders kitapları denetime tâbi tutulamaz. Kurum disiplinini, düzenini veya güvenliğini bozan ya da tehlikeye düşüren, hükümlülerin iyileştirilmesi amacına ulaşmayı zorlaştıran yahut müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez.*"

25. Kütüphane ve Kitaplık Yönergesi'nin 30'uncu maddesinde mahpuslara verilecek yayın sayısının Eğitim Kurulu kararıyla belirlendiği; 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya Yönetmelik'inin 15'inci maddesinde ise İş Yurdu Yönetim Kurulunca kantinde satışına karar verilen, adı geçen Yönetmelik'te sayılmayan ve Kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyen eşyaların stok oluşturmayacak şekilde koğuşlarda bulundurulmasına izin verilebileceği açıklanmıştır. Bu kapsamda, mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, konuya ilişkin Eğitim Kurulu tarafından alınan 12/12/2022 tarihli kararın olduğu, muhatap Kurum tarafından yasaklanmamış olması şartıyla mahpusların sürelili ve süresiz yayınlardan yararlanma hakkına sahip oldukları ve bu doğrultuda yasaklanmamış sürelili ve süresiz yayınların Kuruma kabul edildiği ifade edilmiş olup başvuranın soyut ve dayanaktan yoksun iddiasının kabul

edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

26. Daha önce buldukları ceza infaz kurumlarında kendi paralarıyla kantinden satın aldıkları ve Kuruma girişte alınarak verilmeyen eşyalar ile ilgili olarak; 5275 sayılı Kanun 69'uncu maddesine göre; *“Kapalı ceza infaz kurumundaki hükümlü, iki ayda bir kez, ayrıca dini bayram, yılbaşı veya kendi doğum günlerinde dışarıdan gönderilen ve kurum güvenliği için tehlikeli olmayan bir hediyeyi kabul etme hakkına sahiptir.”*

27. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'inin 77'nci maddesine göre; *“Kapalı ceza infaz kurumlarında ki hükümlü Ocak, Mart, Mayıs, Temmuz, Eylül, Kasım aylarının ilk haftasında, her yıl 31 Aralık günü yılbaşı sayılarak yılbaşında veya kendi doğum günlerinde dışarıdan gönderilen ve kurum güvenliği ve kişilerin sağlığı için tehlikeli olmayan bir hediyeyi kabul etme hakkına sahiptir. Hediye Kabulüne ilişkin aşağıdaki esaslar uygulanır; Hükümlü, hediye olarak ancak kitap veya giyim eşyası kabul edebilir. Hediye olarak kitabın ücreti de gönderilebilir, bu durumda kitap, kurum kantini aracılığıyla temin edilebilir. Hediye, ziyaretçi tarafından verilebileceği gibi posta veya kargo yoluyla ile de gönderilebilir. Bir hükümlü, aynı tarih için bir kez hediye kabul edebilir.”* Bu kapsamda, her ne kadar başvuran tarafından kişisel eşyalarına el konulduğu, teslim edilmediği ve dışarıdan gönderilen eşyaların başvurana ulaştırılmadığı iddia edilmiş olsa da muhatap Kurum tarafından konuya ilişkin mevzuat hükümleri çerçevesinde ve Kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyecek şekilde iş ve işlemlerin gerçekleştirildiği ifade edilmiş olup başvuranın soyut ve dayanaktan yoksun olan mezkûr iddiasının kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

28. Koli ile kendilerine gelen eşyalar ile belirli aylarda koli kabulü uygulamasına son verilmesi ile ilgili olarak; muhatap Kurum tarafından mahpuslara kargo ve posta yoluyla gelen kolilerin 5275 sayılı Kanun 69'uncu maddesi ve Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 77'nci maddesinde yer alan hükümler doğrultusunda kabul edildiği, Kurumda bulunan mahpusların mevsim dönemlerinde emanet eşya deposunda bulunan eşyalarının değiştirilerek mevsimine uygun eşyalarını almalarının Kurum tarafından sağlandığı ifade edilmiştir. İlgili mevzuat maddeleri kapsamında mahpusların; Ocak, Mart, Mayıs, Temmuz, Eylül, Kasım aylarının ilk haftasında ve dinî bayramlarda, her yıl 31 Aralık günü yılbaşı sayılarak yılbaşında veya kendi doğum günlerinde dışarıdan gönderilen ve Kurum güvenliği ve kişilerin sağlığı için tehlikeli olmayan bir hediyeyi kabul etme hakkına sahip olduğu hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda, muhatap Kurumun mevzuat hükümleri uyarınca iş ve işlemlerin gerçekleştirdiği ifade edilmiş olup başvuranın soyut ve dayanaktan yoksun olan mezkûr iddiasının kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

29. Dilekçelere zamanında cevap verilmesi, düzenlenen evraklara eklenen terör örgütü üyesi ibaresinin kaldırılması ile ilgili olarak; muhatap Kurum tarafından mahpuslar tarafından verilen dilekçelerin işleme alınarak en kısa zamanda cevap verildiği, başvuranın terör örgütü üyeliği suçundan mahkum olduğu, bu hususta UYAP veri girişlerine ve mahkeme kararlarına müdahale edilemediği ancak Kurum tarafından düzenlenen evraklarda mahpusların suçlarının belirtilmediği ifade edilmiş olup başvuranın delillerle desteklenmeyen, soyut ve dayanaktan yoksun iddiasının kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

30. Emanet para hesapların faizinin temizlik malzemesi olarak ayda bir verilmesi ile ilgili olarak; Hükümlü ve Tutukluların Emanete Alınan Kişisel Paralarının Kullanımına Dair Yönetmelik'in 12'nci maddesinde; mahpusların emanet para hesabında biriken faiz gelirleri ile ilgili olarak ceza infaz kurumları lehine açık feragatte veya hibede bulunabildiği, bu paraların mahpusların eğitim ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanması ile iyileştirilmeye yönelik faaliyetlerinde Eğitim Kurulu kararı ile kullanıldığı belirtilmiş olup; söz konusu konuya ilişkin görev ve yetkinin Eğitim Kuruluna ait olduğu, bu sebeple başvuranın mezkûr iddianın kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

31. Kurum içi ücretli mektup uygulamasına son verilmesi ile ilgili olarak; 45/1 No'lu Genelge'de mahpusların buldukları Kurumdaki diğer mahpuslara yazdıkları mektupların posta aracılığıyla gönderilmediği, bu mektupların Mektup Okuma Komisyonu tarafından incelenerek işlem yapıldığı belirtilmiş olup başvuranın mezkûr iddianın soyut ve dayanaktan yoksun olduğu, bu sebeple kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

32. Sonuç olarak; ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

6/12/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye